

BİR BÜYÜLÜ ÜLKE – İRAN !

IRAN, A MAGICAL COUNTRY !

İran'ı yeterince tanımıyoruz. Şah döneminde batı ile yakınlaşan bu ülkenin, 1979 devriminden sonra ayarları değişti dersem yanlış olmaz. İnsan gitmediği yeri ve bilmediği konuyu gözünde büyütürmüş. Bu söz İran için de geçerlidir. Son yirmi yıldır İran denince ilk akla gelen Humeyni, ayetullahlar, şiiilik ve kapalı kadınlar oluyor. Halbuki, hemen yanıbaşımızdaki bu komşumuzun inanılmaz büyüğü ve zengin bir dünyası var.

Çalıştığım boya şirketinde ihracat işlerim nedeniyle İran'a üç kez gittim. Tahran ve Meşhed'i gezdim. Her şeyden önce bu ülkenin insanı son derece sakin ve sessiz bir yapıya sahip. Onları, biraz bizim Edirne insanı gibi yumuşak huylu buluyorum. İranlı yolda giderken, biz Akdenizliler gibi bağıra çağıra konuşmuyor, trafikte hata yapana kimse kızmıyor. Bu sakin yaratılışları konusunda İran'daki müşteriye bir ara "yahu Humeyni mi sizi böyle kuzu yaptı, yoksa genlerden mi sakinsiniz" diye takıldığımda gülererek, "her ikisi de var" demişti.

We don't know Iran adequately. It would not be wrong to say that this country, which converged with the west during the Shah period, changed its settings after the 1979 revolution. You know, people are inclined to overrate the places where they have ever gone and the subjects they barely know. This also applies to Iran. The first thing that comes to mind when Iran is mentioned in the last two decades is Khomeini, Ayatollahs, Shi'ism and closed women. However, this neighbor of ours next door has an incredibly magical and rich world.

I went to Iran three times because of my export business at the paint company I have worked in. I visited Tehran and Mashhad. Above all, the people of this country are extremely calm and quiet. I find them mildly benign, like our Edirne people. Iranians on the road, are not talking loudly and pissing off the people who make mistakes in the traffic, as we Mediterraneans. When I asked my client in Iran about their calm origins, "Do you think Khomeini made you a lamb like that or you are calm from the genes?", he said "both are present" smilingly.

TAHRAN

TEHRAN

<p>İstanbul'dan 2,5 saatlik bir uçuş mesafesi ve 10 milyona yakın nüfusu olan Tahran, gerçekten gizemli bir kent ve insanı daha havaalanına inmeden etkisi altına alıyor. Hatırlıyorum da, ilk gidişimde uçak havaalanına inerken herkeste bir hareketlenme başlamıştı, özellikle kadınlarda. İstanbul'dan dönen ve açık olan modern görünümlü bayanlar telaşla başlarını örtmeye davranmışlardı. Daha da ilginç olanı, uçakta az sayıda yabancı kadının da başını örtmesi idi. Evet, İran'da yabancılar dahil, kadınlar başı açık gezemez.</p> <p>Diğer taraftan bu sessiz insanlar sanata büyük önem veriyor. İran'da herkes biraz şairdir, bunun göstergesi ise, insanların evlerine gelen misafirlere şiir ikram etmeleridir. Tarihlerindeki altı büyük şaire çok saygı duyarlar. Bunlar Mevlana Celaleddin Rumi, Feridüddin Attar, Firdevsi, Şirazlı Sadi, Hayyam ve Hafızdır. Geçmişlerindeki bu sanatçılara saygı duyan, hatta Tahran parklarında hayranlıkla izlediğim heykellerini diken bugünkü rejim, çağdaş sinemacı ve yazarları ise maalesef pek sevmemektedir. Halen birçok muhalif yazar baskı altında veya tutuklanmaktadır.</p>	<p>With a 2.5-hour flight distance from Istanbul and a population of close to 10 million, Tehran is a truly mysterious city and takes you under the influence before landing at the airport. I once remember, in my first time while plane was arriving to the airport, a movement began in everyone, especially in women. The modern-looking women, who were coming from Istanbul and were open, behaved in a hurry to cover their heads. What was even more interesting was that a small number of foreign women on the plane also covered their heads. Yes, women, including foreigners, cannot travel in Iran with their heads open.</p> <p>On the other hand, these silent people attach great importance to Arts. Everyone in Iran is a little poet, the indication of which is that people offer poetry to guests who come to their homes. The six great poets in their history are highly respected. These are Mevlana Celaleddin Rumi, Feridüddin Attar, Firdevsi, Sadi Shirazi, Hayyam and Hafiz. Today's regime, which had respected these artists in their past, and even admitted them in Tehran parks, does not like contemporary filmmakers and writers today. Many dissident writers are currently under pressure or under arrest.</p>
ARKADAŞIM NEDİM GÜRSEL'DEN	FROM MY FRIEND, NEDİM GÜRSEL
<p>Galatasaray lisesinden sınıf arkadaşım ve Fransa'da yaşayan bir yazar olan Nedim Gürsel son kitabını İran'a ayırmış. "Mehdiyi Beklerken" adlı bu eserde, daha önce görmüş olduğum İran'a çok farklı pencereden bakma imkanım oldu. İran'ı gezerken sanatçılarla da temas kuran yazar, edebiyatçılara yapılan muamelede komik olduğu kadar acı sahneleri de aktarmış. İran'da sinemayı denetleyen kurumun başında bir zamanlar kör bir molla varmış. Bir diğer komik durum ise, roman veya şiirde "aşk" kelimesinin sansüre uğramasıdır. Sanatçıya yapılan baskıya dair acımasız bir olayı okuduğumda ise çok şaşırmıştım. Anlatıldığına göre, ülkenin tanınmış muhalif yazarları bir şehirdeki davete giderken buldukları otobüs şoförü rejim tarafından satın alınmış. Dağlık bir yolda uçurum kenarında şoför aniden kapıyı açıp atlamış ve kaçmış. Allahtan, gece uykusundan uyanan bir yazar, son anda durumu farkedip direksiyona hakim olabilmiş.</p>	<p>Nedim Gürsel, my classmate from Galatasaray High School and a writer who lives in France, devoted his last book to Iran. In this work "Waiting for the Mahdi", I had the opportunity to look at Iran from a very different window. He also made contact with artists while traveling through Iran, and conveyed painful scenes as well as comic treatment to literati. There was once a blind mullah at the head of the institution that supervised the cinema in Iran. Another funny situation is that the word "Love" in a novel or poem is censored. When I read a brutal incident about the pressure on the artist, I was very surprised. It is said that the country's prominent dissident writers, who were going by bus to an invitation in a city, the bus driver was bought by the regime. On a mountainous roadside, the driver suddenly opened the door and jumped and ran away. Fortunately, a writer who awakened from a night's sleep was able to realize the situation and dominate the steering wheel at the last minute.</p>
İRAN'DA YEMEK	FOOD IN IRAN

Dedim ya, İran büyüğü bir dünyadır, buna yemekleri de dahildir. Gittiğiniz ev veya restoranlarda, öğle ve akşam yemeklerinde mutlaka üç çeşit pilav görmek sizi şaşırtabilir. Ama, safranlısı, sebzeli ve etkisini ayrı ayrı tadınca bu damak tatlarına hak veriyorsunuz. İranlılar genelde pilavın dibini hafif tutturmayı seviyor ve buna “tahdig” adı veriyorlar. Et yemeklerine de düşkündürler.

Bu ülkeye her gidişte yeni güzelliklerle karşılaştım. İlk otelde kalışımda dikkatimi çeken, odaların tavanında kible yönünü gösteren bir işaretin olmasıydı. Ama daha da ilginç, odalarda köşe konsollarda bir seccade ve üstünde altıgen bir taş olmasıydı. Siyah ve yeşil karışımı olan bu taş önce sabun zannetmiştim. Ama değildi, uzun süre bir anlam veremedim. Ancak Meşhed seyahatimizde birçok sürprizler yanında bu taşın sırrını çözecektim.

As I said earlier, Iran is a magical world, including food. You may be surprised to see three kinds of rice for lunch and dinner in the houses or restaurants you visit. But, when you taste the saffron, vegetable and effect separately, you deserve these palates. The Iranians generally like to hold the bottom of the rice light and call it “tahdig”... They are also fond of meat dishes.

Every time I went to this country, I came across new beauties. What attracted my attention during my first stay was that there was a sign on the ceiling of the rooms showing the direction of Qibla. However, even more interesting was that the rooms had a prayer rug on the corner consoles and a hexagonal stone on top. I thought this stone is a mixture of black and green soap. Nevertheless, it wasn't, I couldn't make sense for a long time. However, during our Mashhad trip, I was going to solve the secret of this stone in addition to many surprises.

MEŞHED

MASHHAD

Meşhed, Türkmenistan sınırına yakın olan ve uçakla Tahran'dan bir saatte gidilen 3 milyonluk bir kent. Bilindiği gibi İran'da Şii mezhebi hakim. Ancak, bir şehre “dini bir elbise” giydirmeyi hayal edecek olursanız, buna en uygun olanı Meşhed'dir derim. Gerçekten de bu şehirde bütün yollar İmam Rıza Külliyesine çıkıyor.

Şii inancına göre Hz.Ali ile başlayan İmamlık silsilesinde 8.İmam Rıza'nın büyük önemi vardır. Şehrin tam göbeğinde bulunan ve çok geniş bir alana yayılan İmam Rıza Külliyesi gören ve gezenleri şaşırtacak kadar güzeldir.

Çok güzel çevre düzenlemesi yapılmış bir alandan, muazzam genişlikte bir iç avluya, kadın ve erkekler

Mashhad is a city of 3 million, which is close to the border of Turkmenistan and travels from Tehran in an hour. As is known, the Shiite sect prevails in Iran. However, if you dream of dressing a city in a “religious dress”, I would say Mashhad is best suited for it. Indeed, all the roads in this city go to the Imam Riza Complex.

According to the Shiite belief, 8th Imam Reza has a great importance in Imam's State, which began with the khalif Ali. Imam Riza Complex, located in the heart of the city and spreading over a large area, is beautiful enough to surprise the visitors.

From a beautifully landscaped area, to an enormous inner courtyard, men and women enter through separate doors. Precious Iranian carpets have been

<p>ayrı kapılardan sırayla giriyorsunuz. Alabildiğine geniş beyaz mermerli avluya kıymetli İran halıları atılmış ve insanlar namaz kılıyor. Önlerinden geçseniz bile namaz kılmaya devam ediyorlardı. Kalabalığa dikkat ettiğimde erkeklerin alnında siyah noktalar dikkatimi çekmişti. Aynı şekilde, namaz kılanlar da secdede alınlarını altıgen bir taş üstüne yapıyordu. Birden aklıma Tahran'da oteldeki taş aklıma geldi ve rehberimize sordum. Meğer, Şii inancına göre bu taşlara secde edilerek, Peygamberimiz dönemindeki gibi toprağa secde edilmiş kabul ediliyormuş.</p> <p>İmam Rıza türbesi ise inanılmaz kalabalığın ziyaret ettiği bir yer. Söylendiğine göre, Cuma ve bayram günleri bu türbe ziyareti nedeniyle Meşhed trafiği altüst oluyormuş. Türbeyi yine erkekler ve kadınlar ayrı ayrı geziyordu. Çılgınlıklar ve ağlayanlar eksik olmuyordu. Hele sık sık bazı kişilerin "ya Ali, ya Muhammed" diyerek başı çekmesi ve kalabalığı galeyana getirmesi oldukça çarpıcıydı. İmam Rıza'ya gösterilen bu büyük ilgi bizleri de etkilemişti.</p>	<p>thrown into the vast white marble courtyard and people pray. Even if you passed them, they continued to pray. When I paid attention to the crowd, I noticed black spots on the foreheads of men. In the same way, those who prayed were prostrating their foreheads on a hexagonal stone. Suddenly I remembered the stone in the hotel in Tehran and asked my guide. It turned out that these stones were prostrated according to the Shiite belief and that they were prostrated as they were regarded as the soil as in the time of the Prophet.</p> <p>The tomb of Imam Reza is a place visited by the incredible crowd. Reportedly, Mashhad traffic was turned upside down on Friday and Eid days due to his visit to this shrine. Men and women were walking around the tomb again. Screaming and crying were not missing. Especially, it was striking that some people often took the lead by saying "ya Ali or ya Muhammad" and agitated the crowd. This great interest in Imam Reza impressed us.</p>
<p>İRAN'DA GÜNLÜK YAŞAM ve CADDELER</p>	<p>DAILY LIFE and STREETS IN IRAN</p>
<p>İran'da günlük yaşantı ve sokaklar çok hareketlidir. Tahran bulvarları oldukça geniş ve çevre düzenlemesi de güzeldir. Caddelerde gezen kadınların giyimleri, genelde herkes kapalı olsa da, sosyo-ekonomik duruma göre farklı olabiliyor. Orta, alt kesim ve aşırı dindarlar çarşafı dolaşıyor. Üniversiteli kızlar siyah ve yeşil mantolar altına kot ve spor ayakkabı kullanıyor. Zengin kesim bayanlar ise, hafif başı açık, şal tipi örtüleri tercih ediyor.</p> <p>Eğlence hayatına gelince, içki kullanmak yasak tabii ki. Eşler dışında kimse elele dolaşamaz. Devrim muhafızları denilen sivil kuvvetler belli etmeden toplumu kontrol ederler. İranlı erkeğin ailesini alıp gezdireceği mesire yerleri de var. Bunlardan birine gittiğimde, ahşap kamelyalarda hanımıyla karşılıklı nargile tütüren aileler dikkatimi çekmişti.</p> <p>İşte, daha anlatılacak çok gizemli yönleri olan İran için söyleyeceklerim bunlar. Mutlaka gidilmesi gereken bir ülke.</p>	<p>Daily life and streets in Iran are very active. Tehran boulevards are quite wide and the landscaping is beautiful. Women's clothing on the streets can be different depending on the socio-economic situation, although everyone is usually covered. The middle, lower, and extremely religious people walk around in sheets. College girls wear jeans and sneakers under black and green coats. Rich cut women prefer light-headed shawls.</p> <p>When it comes to entertainment, alcoholic drinking is forbidden. Nobody can go around holding hands, except spouses. The civilian forces, called Revolutionary Guards, control society without revealing it. There are also recreation places where the Iranian man will take his family for a walk. When I went to one of them, I caught the attention of families smoking wooden hookahs with their wife in a hookah.</p> <p>This is what I can say for now about Iran, which has more mysterious aspects to tell. A country that must be visited.</p>
<p><i>Fazıl Alasya /Hayatımızın Lezzeti/ 19.12.2019</i></p>	<p><i>Fazıl Alasya / The Flavor of Our Lives / 19.12.2019</i></p>